הערל פרק שמיני יבמות

שלא ראה שעה אחת בכשרותו מנא ידעינן אמר אביי כל המטיל מים ואינו עושה כיפה ממאי הואי דאפיה אימיה בטיהרא ושתיא שיכרא מרקא [א]אמר רב יוסף היינו דשמענא לאמי דאמר כל שממעי אמו לקוי ולא ידענא מאי ניהו ולישוש שמא הבריא בינתים כיון דתחלתו וסופו לקוי לא חיישינן מתיב רב מרי [ב]רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר [א]בודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים יום לחד אבר חיישינן לכוליה גופא לא חיישינן: רבי אליעזר אומר לא כי וכו': ורמינהו [ג]בן [ב]עשרים שנה ולא הביא שתי שערות יביאו ראיה שהוא בן עשרים והוא סרים לא חולין ולא מייבם בת עשרים ולא הביאה שתי שערות יביאו ראיה שהיא בת עשרים והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת דברי בית הלל ובית שמאי אומרים זה וזה בני שמנה עשרה רבי אליעזר אומר הזכר כדברי ב"ה ונקבה כדברי ב"ש מפני שהאשה ממהרת לבא לפני האיש אמר רמי בר דיקולי אמר שמואל חזר בו ר' אליעזר איבעיא להו מהי הדר ביה תא שמע דתניא רבי אליעזר אומר סרים חמה חולץ וחולצין לאשתו שכן במינן מתרפאין באלכסנדריא של מצרים רבי אלעזר אומר לעולם לא הדר ביה וכי תנן ההיא לעונשין איתמר אכל חלב מבן שתים עשרה [ויום אחד] עד בן שמנה עשרה ונולדו בו סימני סרים ולאחר מכאן הביא שתי שערות [ד]רב אמר נעשה סרים למפרע ושמואל אמר קטן היה באותה שעה מתקיף לה רב יוסף לרב באותה שעה מתקיף לה רב אמר ליה אביי מקטנותה יצתה לבגר א"ל [ה]כל כי הני מילי מעלייתא יתאמרו משמאי דתניא אין הסרים נידון כבן סורר ומורה [ו]לפי שאין בן סורר ומורה נידון אלא בחתימת זקן התחתון ואין אילונית נידונית כנערה המאורסה [ז]שמקטנותה יצתה לבגר אמר רבי אבהו [ח]סימני סרים ואילונית ובן שמנה אין עושין בהן מעשה עד שיהו בן עשרים ובן שמנה [ט]בן שמנה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני

אבל הלב מבן י"ב שנה ועד בן י"ח. [י]בנקבה חיירי וכו' אלעזר ואיידי דנקט לגון זכר נקט נמי סימני סרים ולא נקט סימני אילונית דלא מסתבר למימר דסברי לה כב"ש: **ולאחר מכאן הביא** שערות. רבותא נקט דאף על פי שהביא שערות לא אמרינן דאיגלאי מילתא למפרע שהיה קטן עד עכשיו שהביא שערות אלא משיב ליה גדול לרב מתתיה עשרה ולשמואל מי"ח:

נעשה סרים למפרע. ולקי על חלב שאכל דלא משיב התראת ספק אע"ג דבשעת התראה היה ספק שמא יביא שערות קודם י"ח דהשתא מיהא איגלאי למפרע שהיה גדול בשעת התראה ולא דמי להכה את זה וחזר והכה את זה (מכות כח.) דאף לאחר שהכה את שניהם לא ידע אחיהו אביו א): **אילונית** לר"ם יהא לה קנס. לשמואל ניחא כיון שימי קטנות נמשכים עד י"ח מ"כ אין כאן נערות דימי נערות הם בשנה מדשיס הסמוכים לשתים עשרה כשפוסקין אז ימי קטנות אבל לרב יהא לה קנס שפוסקין בזאת ימי קטנות כמו בשאר נשים: **והא** תניא בן שמונה אסור לטלטלו. ואם יכול להיות בר קיימא לא היה אסור לטלטלו ומשני הב"ע שגמרו סימנים דע"י סימנים יש היכירא להוציאו מתורת נפל בכ' שנה לרבנן כדאשכחן לרבי דכי גמרו סימנים תשיב בר קיימא בשלשים יום כשאר ולדות ומילתיה דר' אבהו כרבנן אבל אין לפרש לרבנן אין יוצא לעולם מתורת נפל ולרבי בכ' שנה ור' אבהו כרבי דא"כ כי פריך מרבה תוספתא כמאן כרבי הוה ליה למיפרך אר' אבהו דקאי ביה ועוד דאם כן רבה תוספתא אפילו כרבי לא אתי דלא תשיב לר' בר קיימא לומר דאשתהי אלא ע"י הוכחה יתירה שתי כ' שנה ב) אלא נראה לר"י כדפירשנו ונראה דאפילו נגמרו סימנים דאסור לטלטלו דבתוספתא בתר היא דבן מ' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו קתני איזהו בן שמונה שלא כלו לו חדשיו והיינו אפילו גמרו דאין יוצא מתורת נפל בשלשים יום אלא ע"י עשרים ומילתא דלא שכיח היא ואסור לטלטלו: כיון

ובן שמנה מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני

מסורת הש"ס

א) כמורות לח:, ב) לקמן לז. ג) [ביצה כח. מכות מז:], ד) שבת קלה. ב"ב כ. [תוס' שבת פט"ז], ה) [ועי' היטב נדה מז: בתוס' ד"ה דברי ב"ה].

גליון הש"ס

גמ' אבר רב יוסף הייני דשמענא. כעין זה לעיל מז ע"ב שבת כח ע"ב:

לעזי רש"י

אדולר"ד (ארולו"ד). קמרון.

מוסף רש"י

בודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים יום. ואם לא נתקוהו, אע"פ שנמצא שם כיום שמונים לא הוי מום דשמא בינתים הלך לו ימצר שכן דרכו (בכורות לח:), יביאו ראיה שהוא בן עשרים. קרובי האלמנה כדי לפטרה מזה היבם להתיר לשוק בלא חליצה ויבום (רשב"ם ב"ב קנה:), והוא הסרים. והכי הוא סרים (שם) לא חולץ ולא מייבם. סרים לאו בר חליצה הוא דכתיב להקים לאחיו שם בישראל, ואלו לאו בר הכי הוא (נדה מז: וקידושין צז:) וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה (רשב"ם ב"ב שם). והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת. ונשאת לכל מי שתרצה, דלמאמנת פעורה דכתיב ויהי הכהנת אשר תלה, פרט לאילונית שאינה יולדת (נדה מז:).

עין משפט נר מצוה

קח א מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הי"ב:
קט ב מיי' פ"ג מהל' אישות הל' ד יא סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן קנה סעיף יב יג וסי' קנב סעיף ו:
קי ג (מיי' שם) טוש"ע שם סעיף יב בהג"ה:
קיא ד מיי' פ"ז מהל' ממרים הלכה ה ו:
קיב ה מיי' פ"ב מהל' אישות הלכה ה:
קיג ו מיי' שם הלכה ד יא טוש"ע שם סימן קנה סעיף יב:
קיד ז מיי' פ"א מהל' מילה הלכה יג ופכ"ה מהל' שבת הלכה ו טוש"ע יו"ד סימן של סעיף מ ועטו"ע יו"ד סי' רסו סעיף יא:

תוספות ישנים

ושמואל אומר קטן היה בשעה שעה ואם לאמרי לקמן אחיסו סרים מחה כל שהיה בן עשרים ולא הביא שתי שערות ואפי' הביא לאחר מכאן הרי הוא כסרים לכל דבריו ומ"מ מחכינן ליה בגדול וכך מחכינן נקבה ל"ח כמו זכר לכ' שנה. ר"ל דלקמן מייתי מעשה שנת עשרים ואילך להחיינו סרים ומ"מ נמאי פליגי דב ושמואל לר לקרבן הא מ"מ לאמר דהא לא הוי זמן קרבן ואי לנקות אין מלי לקי התראת ספק היא (ועי' בתוספות ד"ה עשה): א) ובזה ניחא דלא דמי לאמרו לו אל תוציר דחשיב ליה תלמודא התראת ספק לפי שלעולם לא יתכוין הדבר שהבא התראה שהתרו לו אל תוציר עדיין יש שהות ביום לאוכלה ובסוף היום ליבא לאמיר דא"א לאמאס אכל הכא מתברר הדבר שהיה גדול בשעה שאכל חלב וגם כי היתה התראה ודאית: ב) ועוד קשה דאמר לקמן סיין דאיכא דשב"ג דאמר משמתי כרבים עבד ומ"כ משמע דרשב"ג סבר כר' ולא נהיגא שהרי רבי לא חשיב ליה בר קיימא עד שיבא בן עשרים ורשב"ג קאמר מסיון שאפה שלשים בר קיימא הוא:

תוס' חד מקמאי

א"ר אבהו סימני סרים ואילונית ובן שמנה אין עושין בהם מעשה עד שיהיו בן עשרים פרש"י סימני סרים ואילונית להחזיקם בגדולים ובן ח' [להחזיקו] בן קיימא אין עושין בהן מעשה עד שיהיו בן עשרים ופרכינן בן ח' מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו הב"ע בשלא גמרו סימניו ואיכא דאמרי הב"ע כשגמרו סימניו וזה וזה אחת היא דתניא איזהו בן ח' כל שלא כלו לו חדשיו

שלא ראה שעה אחת בכשרותו. שלקה ממעי אמו: **כיפה.** אדול"ר שאין קילוח השתן הולך למרחוק כשהוא מטיל כלפי מעלה ואין נעשה כליפה: **דאפיה אימיה.** לחם בתנור: **בטיהרא.** שמחממתה חוס התנור וחוס הלהבים: **שיכרא מרקא.** שכר מזוג. ואיכא דאמרי חזק:

ולא ידענא מאי ניהו. כלומר ולא ידענא ממאי הוי. לישנא אחרינא ה"ג היינו דשמענא לאמי כל שממעי אמו לקוי ולא ידענא מאי היא כלומר לא הוה ידענא אהיכא קאי אכל השתא ודאי ידענא דסרים חמה קמפרש ואזיל: **וליחוש שמא הבריא בינתים.** שעה אחת ואשתכח דהוה ליה שעת הכושר: **בודקין אותו.** בבכורות קאי. מוזכר והמים הקבועים הרי זה מום ואיזה הוא מוזכר הקבוע כל ששהה שמונים יום רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בודקין אותו שלש פעמים בתוך פ' יום כראשם פ' ובאמצע פ' וכסוף פ' אבל בבדיקה תחלה וסוף לא סגי שמא בינתים עבר ונמצא שאין קבוע ולא אמרינן הואיל ותחלתו וסופו לקוי ודאי לא עבר: **לחד אבר.** לעין: **לכוליה גופא.** סרים חמה מחמת חולי כל הגוף הוא: **יביאו ראיה.** אם ב"ד מגריכין את הבמה לחלון וליבם יביאו קרובי הבמה ראיה שהוא בן כ' ותיפטר בלא חליצה ויבום: **והוא סרים.** כלומר ונולדו בו סימני סרים. והכי מפרש בגדה בפ' יולא דופן (דף מז:) דאי לא נולדו לו סימני סרים אמרינן האי דלא מייתי משום קטנות הוא וממחקינן ליה בקטן עד דוב שנותיו: **הזכר כדברי ב"ה.** אלמא לר' אליעזר סרים חמה לא חלץ: **ס"ם כו'.** כי מתני' וסמי הך דלעיל מקמי תרתי ושמע מינה מהכא הדר ביה. אי נמי מדקא מייתי מעשה דאלכסנדריא לדבריו ש"מ מהכא דלעיל הדר ביה וממתניתין ליכא למיפשט הכי דקתני שם לו רפואה משום דמשמע דמסברא קאמר הכי: **וכי מן הדין הוא.** הזכר כדברי ב"ה לאו אמאי דאמרי לא חולץ אלא לאשמועי' דעד שיהא בן עשרים משכינן ליה קטן אם לא הביא ומכאן ואילך אמרינן גדול הוא אם לא הביא אלא שהוא סרים וחייב בעונשין שבתורה: **איסמר** גרסינן: **מכן י"ב עד י"ח.** אתיוקת קאי כרבי אליעזר דאמר נקבה כב"ש ומרישא נמי שמעינן ליה דקאמר י"ב ויום אחד ואי בתיוקת אין זמנו להביא עד י"ג שנה ויום אחד בפ' יולא דופן (נדה דף מו.): **מכן י"ב.** דפחות מי"ב ולא הביאה ודאי קטנה היא דזמן הבאת ב' שערות לתיוקת מי"ב ואילך בפ' יולא דופן במסכת נדה (שם): **נעשה סרים למפרע.** איידי דחיירי בלשון זכר קתני סרים כיון שעברה כרבי אליעזר ולא הביא אע"פ שחזר והביא אינו כלום דלא אמרינן כיון דהשתא אייתי איגלאי מילתא דעד השתא קטן היה דבשערות תליא מילתא אלא בסרים מחזקינן ליה ומשכינן לה בת עונשין משנים עשר ואילך שהיתה ראויה להביא דאמר אמי דלא אייתי משום דסרים הוה והא דתניא לקמן דאפילו הביא לאחר מכאן הרי הוא כסרים לכל דבריו למפרע הוא דקאמר ומשנים עשר הוא גדולה וסרים הוה: **ושמואל אומר קטן היה באותה שעה.** דלא מחזקינן ליה בגדול אלא משמונה עשר ואילך שהוא מוחזק בסרים והא דתניא לקמן הרי הוא כסרים לכל דבריו מכאן ולהבא קאמר אבל למפרע הוי קטן. והוא הדין נמי דאפילו לא הביא לאחר זמן קחשיב ליה שמואל קטן עד י"ח ומשום רב נקיט ליה לאשמועינן רבותא דאע"ג דחזר והביא סרים הוא: **לרב.** דאמר נעשה גדול למפרע מי"ב ואילך: **איילונים לר"מ יהא לה קנס.** חמשים כסף אלמה תניא במסכת כתובות (דף לה:) איילונית אין לה לא קנס ולא פתוי בתולו נערות ומוקמינן לה כר"מ דאמר קטנה אין לה קנס ואיילונית הואיל ואין לה שערות קטנה היא בימים שהיתה ראויה לנערות ולא אמרינן כיון שעברו י"ח ולא הביאה נעשית גדולה למפרע לחייב קנס את האונסה כימי נערות: **א"ל אביי מקטנותה יצתה לבגר.** לעולה נעשית גדולה למפרע והא דאין לה קנס לר"מ משום דמקטנותה יצתה לבגר דנערות בסימנים תלוין וזו שאין לה סימנים משכינן כל ימי קטנותה קטנה וכימי נערות בוגרת וזו וזו לר"מ אין לה קנס אבל לרבנן איילונית בימי קטנותה יש לה קנס לרבנן פליגי עליה ואמרי קטנה יש לה קנס. ימי קטנות עד שנים עשר שנה ויום אחד: **א"ל.** רב יוסף שפיר קאמרת וכל כי הני מילי מעלייתא כו': **סימני סרים ואיילונים אין עושין בהן מעשה.** להחזיקם בגדולים וסריסים עד שיהו בני עשרים ולא הביאו ומשנים עשר עד עשרים מלפים להם אם יביאו הרי הם קטנים עד עכשיו ואם לא יביאו גדולים הם: **וכן ח'.** שנולד לח' חדשים אין עושין בו מעשה להחזיקו כבן קיימא כשכיל סימנים כלומר אע"פ שגמרו סימני שערו ולפרניו כשנולד אפ"ה לא אמרינן בר קיימא הוא ולאי עד שיהיה בן עשרים שנה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com